

801—804

Sed ut ad inquisita respondeam, prout meae inspiraverit menti gratia illius¹, de cuius sermone huius inquisitionis orta est interrogatio; quamvis^a vestrae claritati vix mea aliquid dignum parvitas conferre valeat. Quia non talis mihi inest formae vel cogitationum fiducia, sicut legitur de Dinocrate^b architecto. Qui populea fronde coronatus et^c pelle leonis vestitus, inter turbas populi incessit contra tribunal Alexandri Magni, et quaesitum est ab eo, quis vel unde esset. At ille: 'Dinocrates^d', inquit, 'ego architectus Macedo, qui ad te cogitationes et formas, tuae claritati condignas, adfero'². Sed talem^e mihi inesse voluntatem de vestrae excellentiae Platoniceis video, qualis de Aristippo philosopho scribitur, qui naufragio perditis omnibus vix vivus evasit ad litus. Dixisse suis legitur: 'Ite Athenis et dicite discipulis nostris eas congregare divitias, quae naufragio perire non possint'³, sapientiam volens intellegere. Nec etiam haec veteris monumenta historiae proferrem, nisi vestrae auctoritatis apices ad philosophorum me nomina provocarent.

His praelibatis, ad interrogationem litterarum veniamus vestrarum. In quibus post^f congruam epistolae praefationem scriptum invenimus, ut eisdem utamur verbis: 15

'Ymnum^g post caenam mysticam vel discipulos vel potius ipsum Dominum dixisse ex ipsius sacrae historiae lectione auctoritate collegimus. Ac propter hoc sumus non mediocri stupore perculsi, cur tantae dulcedinis ymnus vel ab ipso Domino vel, si a discipulis, in praesentia tamen Domini dictus ab evangelistis omnibus sit praetermissus^h.' 20

Haec est totius summa interrogationis: cur tacitus sit ab omnibus tantae dulcedinis ymnus evangelistis. Dum certissime ex verbis sacre historiae constat 'ymnum' post caenam mysticam dictum esse a discipulis vel potius ab ipso Domino.

Cuius itaque nominis interpretatio primo dicenda est. Igitur Graecum nomen est 'ymnus', et Latine interpretari potest 'laus carminis'. Sive, ut beatus Isidorus⁴ ait: 25 'Hymnus est canticum laudantium, quod deⁱ Graeco in Latinum laus interpretatur, pro eo quod sit carmen laetitiae et laudis. Proprie autem ymni sunt continentes laudem Dei'. Unde et liber psalmorum a plerisque doctorum liber ymnorum appellatur^k.

Matth. 26, 30. Quod vero evangelistae dixerunt: 'Et hymno dicto exierunt', a plerisque simpliciter Marc. 14, 26. traditur ita: 'Laude Deo dicta exierunt'. Quidam itaque putant vigesimi^l primi psalmi 30

Ps. 21, 30. versum eos cantasse^m: 'Manducaverunt et adoraverunt omnes divites terrae'. Etⁿ hoc ex commentario sancti Hieronimi suspicantur, qui ait⁵: 'Et hymno dicto, hoc est, quod in psalmo legimus: Manducaverunt et adoraverunt omnes pingues terrae'. Sunt etiam

ib. 21, 27. et^o qui^p priore versu hanc laudem aptare volunt, ubi dicitur: 'Edent pauperes et^q saturabuntur et laudabunt Dominum, qui requirunt eum'. Sed fieri potest Iudaeos 35

habere^r in consuetudine aliquando hymnidicam^s post caenam decantare laudem; sicut ib. 128, 8. solebant transeuntes viam in agro laborantes hoc versu benedicere: 'Benedictio Domini super vos, benediximus vobis in nomine Domini'.

Sed his atque huiusmodi opinionibus quorundam, quamvis spernendae non sint, ut videtur omissis^t, liquidam veritatis pandamus interpretationem. 40

a) cum A I*. b) Zenocrate T*; in marg. Similitudines phylosophorum. c) ex T*. d) Zenocrates T*. e) tamen A I*. f) propter A I*. g) Responsio Alcvini ad Karolum de hymno dicto in monte Oliveti in marg. T*. h) premissus T*. i) ex T*. k) apellatur T*. l) vicesimi T*. m) cantare H. n) Et hoc — terrae om. A I*. o) om. T*. p) in add. T*. q) et — eum om. A I*. r) habuisse A I*. s) ymnicam post superscr. di T*; aliquam Deo hymnicam A I*. 45 t) omis H.

1) Christi. 2) Haec desumpsit Alcvinus e Vitruvii de architectura Lib. II c. 1 (v. Vit. ed. Rose p. 31). J. 3) Attulit Alcvinus hanc quoque narratiunculam e Vitruvii de archit. Lib. VI c. 1 (l. l. p. 131). J. 4) Etymolog. VI c. 17 (Opp. ed. Arevalus III, 282). 5) Hieronymi comment. in Matth. L. IV cap. 26 (Opp. ed. Vallarsius T. VII, 217).